

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР «ГЛОБАЛ АККАУНТ АУДИТ»

**ПРОГРАМА
ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ**

безперервного професійного навчання аудиторів

напрямок: міжнародні стандарти аудиту

тема: «Процедурне забезпечення аудиту»

Укладачі:

Проскуріна Неля Миколаївна

сертифікований аудитор, доктор економічних наук, професор

Церетелі Лариса Григорівна

сертифікований аудитор, член Ради Аудиторської палати України

Запоріжжя - 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	6
ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	7
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	9
ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	10
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ	11
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	12

ВСТУП

Перехід економіки України на ринкові відносини призвів до суттєвих змін у плануванні, обліку та контролі господарської діяльності суб'єктів господарювання, трансформації системи управління. Іншими стали цілі підприємництва, засоби їх досягнення, загалом економічна основа суспільства. Відповідно актуалізувалася пріоритетність інтересів власників до результатів діяльності підприємств. Визначене зумовило виникнення в українському суспільстві незалежного професійного контролю за діяльністю підприємств та її результатами, яким і є аудит.

Особливість аудиту – це формування особистого професійного судження аудитора як фізичної особи, не обмеженої відомчими інструкціями або вказівками. Тому якість аудиту залежить від максимальної обґрунтованості професійного судження, яка знаходиться у безпосередній залежності від застосування процедурного інструментарію. Вибір інструментів аудиторського дослідження є теж результатом судження аудитора, тому застосування довільної сукупності методів та процедур перевірки не гарантує адекватності думки аудитора про відповідність фінансової звітності реальному стану речей.

В сучасних умовах якість аудиту визначають саме процедури аудиту, що є елементами загальної методики аудиту. За допомогою процедур аудиту визначається взаємозв'язок окремих методів, способів, прийомів аудиту. Це стосується визначення концептуальних підходів до формування процедур аудиту, вибору оптимального варіанту їх поєднання, що дозволить скоротити терміни проведення аудиторської перевірки, зменшити трудові та фінансові витрати; підвищити довіру користувачів фінансової звітності до результатів аудиту.

Виходячи з Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2016-2017 років) (далі МСА) необхідною умовою якості надання аудиторських послуг є достатня кількість процедур аудиту. При цьому неможливо розглядати якість відокремленої процедури аудиту, тому що одна процедура не може задовольняти критеріям якості, бо за визначенням не враховує вимогу достатності. Якість можна визначатися тільки на рівні процедурного забезпечення, тобто комплексу процедур аудиту.

У національній аудиторській практиці сьогодення є поширеною ситуація, за якої проблеми невизначеності вибору процедурного забезпечення спричиняють ризики діяльності аудиторів щодо формування професійного судження, унеможлиблюють комплексне застосування процедур аудиту і, відповідно впливають на якість результатів аудиторської перевірки

Отже за таких обставин удосконалення професійних знань аудиторів за презентованою темою обумовлюється, перш за все, необхідністю ретельного вивчення вимог МСА щодо виконання процедур, формування практичних навичок щодо планування (вибору) та виконання відповідних обставинам аудиторських процедур, оцінки та переконливого документування достатності отриманих доказів.

Програма безперервного професійного навчання аудиторів України направлена на поглиблення, підтримання на належному рівні, розширення й оновлення професійних знань для забезпечення високої якості аудиту та набуття необхідних теоретичних знань щодо класифікації аудиторських процедур, ефективності їх використання, обґрунтування рішення щодо їх вибору та оцінки отриманих аудиторських доказів.

Предмет програми освітнього заходу – система знань про аудиторські процедури як механізм отримання аудиторських доказів.

Метою освітнього заходу є підвищення професійного рівня сертифікованими аудиторами України задля забезпечення професійного розвитку, підтримання на високому рівні та удосконалення практичних навичок з аудиту і набуття нових теоретичних знань щодо застосування МСА в процесі вибору та виконання аудиторських процедур на всіх етапах.

Відповідно до поставленої мети передбачено виконання таких **завдань освітнього заходу**:

- систематизувати вимоги МСА про застосування аудиторських процедур;
- упорядкувати методичні підходи до оцінки відповідності та достатності аудиторських процедур як засобу отримання аудиторських доказів;
- запропонувати організаційно-методичний інструментарій оцінки факторів, які впливають на вибір аудиторських процедур з метою отримання відповідних і достатніх доказів для виказування професійного судження;
- ідентифікувати особливості застосування аудиторських процедур на різних етапах завдання з аудиту;
- структурувати вимоги МСА щодо виконання альтернативних процедур за певних обставин;
- виокремити вимоги МСА щодо документування процесу виконання аудиторських процедур та їх результатів;
- упорядкувати методичні підходи до оцінки відповідності та достатності отриманих аудиторських доказів для формування думки.

Загальна тривалість програми освітнього заходу – 20 (тридцять), годин в тому числі 12 (дванадцять) годин лекцій та 8 (вісім) годин практичних занять, яка розрахована на 3 календарні дні.

Обсяг програми освітнього заходу складається з 7 (семи) тем:

Тема 1. Процедури аудиту, як комплекс професійних дій, взаємопов'язаних визначеною метою аудиту і направлених на її досягнення,

шляхом безпосереднього отримання відповідних і достатніх доказів для виказування професійного судження.

Тема 2. Процедури аудиту на різних етапах аудиту.

Тема 3. Якісні характеристики процедур як підстава застосування у відповідь на оцінені ризики.

Тема 4. Процедури аудиту, які застосовуються на кожному з етапів виконання аудиту.

Тема 5. Аналітичні процедури на різних етапах аудиту.

Тема 6. Альтернативні процедури в аудиті.

Тема 7. Алгоритмізація процедур аудиту як забезпечення ефективності та економічності їх застосування та підвищення якості аудиту.

1. ПЛАН ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Програма освітнього заходу розрахована на 20 (двадцять) годин.

Тривалість освітнього заходу – 20 годин, яка розрахована на 3 календарних дні.

Обсяг програми освітнього заходу – 20 годин, в тому числі 12 годин лекцій та 8 годин практичних занять:

(години)

№ теми	Назва теми	Обсяг	Лекції	Практичні заняття
1-й день				
1.	Процедури аудиту, як комплекс професійних дій, взаємопов'язаних визначеною метою аудиту і направлених на її досягнення, шляхом безпосереднього отримання відповідних і достатніх доказів	3	2	1

	для виказування професійного судження.			
2.	Процедури аудиту на різних етапах аудиту	4	2	2
2-й день				
3.	Якісні характеристики процедур як підстава їх застосування у відповідь на оцінені ризики	3	2	1
4.	Процедури аудиту, які застосовуються на кожному з етапів виконання аудиту	4	2	2
3-й день				
5.	Аналітичні процедури на різних етапах аудиту	2	1	1
6.	Альтернативні процедури в аудиті	2	1	1
7.	Алгоритмізація процедур аудиту як забезпечення ефективності їх застосування та підвищення якості аудиту	2	2	
Всього тривалість заходу		20	12	8

2. ЗМІСТ ТЕМ ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Тема 1. Процедури аудиту, як комплекс професійних дій, взаємопов'язаних визначеною метою аудиту і направлених на її досягнення, шляхом безпосереднього отримання відповідних і достатніх доказів для виказування професійного судження

Визначення аудиторської процедури. Мета виконання аудиторської процедури. Види аудиторських процедур, наведені в МСА. Інші аудиторські процедури. Класифікація процедур аудиту за різними ознаками.

Тема 2 Процедури аудиту на різних етапах аудиту

Чинники впливу на процедурне забезпечення. Класифікація процедур аудиту на етапах аудиторського процесу. Внутріфірмова стандартизація вибору аудиторських процедур. Вибір щодо застосування процедур аудиту, виходячи з професійного судження.

Тема 3. Якісні характеристики процедур як підстава їх застосування у відповідь на оцінені ризики

Ієрархія доказовості процедур аудиту на етапі отримання аудиторських доказів. Зв'язок ризику, суттєвості та необхідного рівня доказовості аудиторської процедури. Діапазон застосовності процедур виходячи з характеру інформації, що досліджується, та методів їх виконання. Вибіркові методи дослідження. Вибір аудиторських процедур у відповідь на оцінені ризики суттєвого викривлення.

Тема 4. Процедури аудиту, які застосовуються на кожному з етапів виконання аудиту

Процедурне забезпечення на переддоговірному етапі; на етапі планування аудиторської перевірки; на етапі отримання аудиторських доказів (отримання відповідних та достатніх аудиторських доказів); на заключному етапі перевірки; на етапі формування аудиторської думки.

Тема 5. Аналітичні процедури на різних етапах аудиту

Класифікація аналітичних процедур (некількісні, кількісні). Сфера застосування: визначення нетипових ситуацій в діяльності, вивчення ідентифікованих відхилень і взаємозв'язків, що ідуть всупереч іншій відповідній інформації, процедур оцінки ризиків, оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та нефінансовими даними, наприкінці аудиту під час формулювання загального висновку щодо фінансової звітності. Переваги та ризики застосування аналітичних процедур.

Тема 6. Альтернативні процедури в аудиті

Види альтернативних аудиторських процедур, наведені в МСА. Сфера застосування. Умови застосування. Методи виконання. Оцінка відповідності процедур та достатності отриманих доказів. Документування того, як виконані альтернативні процедури досягли мети відповідної важливої процедури.

Тема 7. Алгоритмізація процедур аудиту як забезпечення ефективності та економічності їх застосування та підвищення якості аудиту

Поняття алгоритмізації процедур аудиту. Регламентація процесу формування алгоритму на рівні внутрішнього стандарту аудиторської фірми. Переваги застосування встановленого алгоритму. Моделі виконання процедур аудиту.

3. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Методичне забезпечення Програми освітнього заходу включає:

- розроблений навчально-методичний посібник, який базується на Міжнародних стандартах контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2016-2017 років) та результатах науково-дослідної роботи авторів програми, включаючий в тому числі практичні ситуації;
- презентаційний матеріал до кожної теми;
- пакет робочих документів аудитора.

4. ФОРМИ ТА МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

Дана Програма буде проводитись:

- в очної формі в навчальній аудиторії або
- в дистанційній формі в онлайн-режимі з застосуванням платформи ZOOM.

Форма проведення освітнього заходу залежить від узгодженої політики й рішень Президента, Уряду та Верховної Ради щодо проведення необхідних соціально-економічних заходів пов'язаних з коронавірусною пандемією COVID-19.

Місце проведення освітнього заходу:

- при очній формі в навчальній аудиторії:
 - у м. Запоріжжя в учбовому залі / тренінговій аудиторії, розташованій за адресою – проспект Соборний, буд. 151;
 - у м. Києва та інших регіонах України (з урахуванням заявок поданих аудиторіями щодо обраної теми освітнього заходу) – в учбових приміщеннях обладнаних мультимедійним та демонстраційним обладнанням, кондиціонером та офісними меблями на підставі укладених договорів оренди з контрагентами, з якими плідно працювали в попередні роки.
- при дистанційній формі через застосуванням платформи ZOOM:
 - у м. Запоріжжя за адресою проспект Соборний, 180 А,
 - у м. Київ за адресою вул. В'ячеслава Липинського, 12 Б, кімната 302.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОГО ЗАХОДУ

За наслідками участі в освітньому заході аудитори повинні **знати**:

- зміст та цілі виконання аудиторських процедур згідно МСА;
- критерії класифікації аудиторських процедур;
- вимоги МСА щодо обов'язкового виконання процедур з метою отримання відповідних та достатніх аудиторських доказів;
- елементи методики аудиту та їх застосування у процесі прийняття рішення щодо вибору конкретної аудиторської процедури;
- критерії оцінки відповідності та достатності аудиторських доказів в результаті виконання обраних процедур;
- вимоги до документування аудиторських процедур, їх результатів.

За наслідками участі в освітньому заході аудитори повинні **вміти**:

- застосовувати доречні положення МСА в процесі планування та виконання аудиторських процедур;
- проводити оцінку відповідності обраної аудиторської процедури та достатності доказів, що отримано внаслідок її виконання;
- складати аудиторську документацію, яка відображає відповідність та достатність отриманих доказів як підстави для формування відповідних висновків.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз типових помилок, які були виявлені під час зовнішніх перевірок системи контролю якості, проведених відповідно до вимог Положення про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг, затвердженого рішенням Аудиторської палати України від 30.10.2014 № 302/9 (зі змінами) до набрання чинності Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». URL: <https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Аналіз-типових-помилوک.pdf>
2. Бондарь В. П. Аудиторські процедури та проблеми їх розробки. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/95820/91947>
3. Винниченко Н. В., Федяй А. Ю. Аналітичні процедури для отримання аудиторських доказів. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2019/15.pdf
4. Гончар І. І. Методичні прийоми і процедури в аудиті. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197273692.pdf>
5. Додаток до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016-2017 років / пер. з англ. Київ : Аудиторська палата України / «Видавництво «Фенікс», 2018. Ч. 3. 1120 с.
6. Ефремова Е. И. Особенности получения аудиторских доказательств в соответствии с международными стандартами аудита. URL: <https://vest.rea.ru/jour/article/viewFile/461/422>
7. Івахненко С. В. Інформаційні технології аудиту та внутрішньогосподарського контролю в контексті світової інтеграції. Наукове видання. Житомир: ПП «Рута». 2010. 432 с.

8. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016-2017 років / пер. з англ. Київ: Аудиторська палата України / «Видавництво «Фенікс», 2018. Ч. 1. 1141 с.
9. Подолянчук О. А. Процедури одержання аудиторських доказів. URL: http://soskin.info/userfiles/file/2014/1-2_2014/2/Podolianchuk.pdf
10. Посібник із застосування Міжнародних стандартів аудиту під час аудиту малих та середніх підприємств. URL: http://spilka-audit.org.ua/images/pisibnuk_1.pdf
11. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
12. Проскуріна Н. М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: монографія. Київ: Інформ.-аналіт. агентство, 2011. 739 с.
13. Сурніна К. С. Аналітичні процедури в аудиті: методологія і практика: монографія. Сімферополь : ДІАЙПІ, 2011. 338 с.